

---

## האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

המשפט העברי ומשפט העת העתיקה וראשית ימי הביניים - 62465

תאריך עדכון אחרון 25-02-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר ומסטר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): הילה בן-אליהו

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [hila.beneliyahu@mail.huji.ac.il](mailto:hila.beneliyahu@mail.huji.ac.il)

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

גב הילה בן-אליהו

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק במתן כלים ראשוניים לעריכת משפט משווה בין המשפט העברי לשיטות משפט קדומות כמו משפט המזרח הקדום, המשפט הפרסי, המשפט הרומי, המשפט הקנוני, והמשפט המוסלמי.

מטרות הקורס:

1. היכרות בסיסית עם מתודת המשפט המשווה.
2. היכרות עם עקרונות היסוד והמקורות הרישומיים של שיטות המשפט הקדומות
3. היכרות עם פירות מן המחקר המשווה בין המשפט העברי לשיטות המשפט הקדומות

תוצרי למידה

בסימו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לזהות את שיטת המשפט המתאימה להשוואה לטקסטים מן המשפט העברי מתקופות שונות ומקומות שונים
2. לתאר את מבנה השיטה הקדומה
3. לבחון את המקורות הרשומיים של השיטה הקדומה
4. להיעזר בספרות משנית העוסקת בשיטות המשפט הקדומות לצרכי חקר המשפט העברי

דרישות נוכחות (%):

100%

שיטת ההוראה בקורס: הקורס יהיה בנוי מהרצאות אורח של מומחים לשיטות המשפט הקדומות. חומרי קריאה יינתנו לפני כל הרצאה ויש חובה להגיש סיכומים מסודרים של חומרי הקריאה. בסימו של הקורס תינתן מטלת סיכום בצורת עבודת הגשה.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מפגש ראשון

ט"ז אדר א' תשע"ד, 16.2.3014

הערות מקדימות על משפט משווה

פרופ' סיליה פסברג, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית.

מפגש שני

כ"ג באדר א' תשע"ד 23.2.2014

משפט המזרח הקדום

פרופ' אמריטוס שלום פאול, ראש החוג למקרא לשעבר, האוניברסיטה העברית

מפגש שלישי

ל' באדר א' תשע"ד 2.3.2014

---

משפט המזרח הקדום  
פרופ' אמריטוס שלום פאול, ראש החוג למקרא לשעבר, האוניברסיטה העברית

מפגש רביעי  
ז' באדר ב' תשע"ד 9.3.2014  
משפט פרסי  
ד"ר שי סקונדה, עמית במכון בובר ומרצה במדע דתות ובספרות עברית, האוניברסיטה העברית.

מפגש חמישי  
כ"א באדר ב' תשע"ד 23.3.2014  
משפט פרסי  
ד"ר שי סקונדה, עמית במכון בובר ומרצה במדע דתות ובספרות עברית, האוניברסיטה העברית.

מפגש שישי  
כ"ח באדר ב' תשע"ד 30.3.2014  
משפט הפירוסיס היוונים במצרים  
ד"ר אורי יפתח-פירנקו, ראש החוג ללימודים קלאסיים, הפקולטה למדעי הרוח, האוניברסיטה העברית

מפגש שביעי  
י"א באייר תשע"ד 11.5.2014  
משפט רומי  
ד"ר יעקב שטרן, מלמד משפט רומי באוניברסיטה העברית

מפגש שמיני  
י"ח באייר תשע"ד 18.5.2014  
משפט מוסלמי  
פרופ' אמריטוס גדעון ליבזון, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית

מפגש תשיעי  
כ"ה באייר תשע"ד 25.5.2014  
משפט רומי  
פרופ' רנון קצוף, המחלקה ללימודים קלאסיים, אוניברסיטת בר-אילן

מפגש עשירי  
ג' בסיוון תשע"ד 1.6.2014  
משפט כנסייתי מזרחי סורי קדום  
ד"ר יפעת מוניקנדם, עמיתה בתכנית בובר במדעי הרוח והחברה ובפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית

מפגש אחד עשר  
י' בסיוון תשע"ד 8.6.2014  
משפט קנוני - ימי הביניים  
ד"ר יפעת מוניקנדם עמיתה בתכנית בובר במדעי הרוח והחברה ובפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית

מפגש שנים עשר  
י"ז בסיוון תשע"ד 15.6.2014

משפט מוסלמי

פרופ' אמריטוס גדעון ליבזון, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית

חומר חובה לקריאה:

אנציקלופדיה מקראית, כרך חמישי, עמ' 588-614 - המשפט במזרח הקדמון

אנציקלופדיה מקראית, כרך חמישי, עמ' 614-637

יעקב אלמן, "שיבות בבל ובתי דין פרסיים בתקופה האמוראית והבתר-אמוראית" ישיבות ובתי מדרשות (תשסז) 31-55

ראובן ירון, משפט רומי (אקדמון תשל"ב) 10-31, 46-54

Wolfgang Kunkel, AN INTRODUCTION TO ROMAN LEGAL AND CONSTITUTIONAL HISTORY (Oxford : Clarendon Press, 1966) 92-116

גדעון ליבזון, "משפט משה יהודי-מוסלמי - תולדות המחקר ובעיותיו" פעמים 62 (תשנ"ה) 42

משה זילברג, כך דרכו של תלמוד (מהדורה שניה; ירושלים תשמ"ד) 66-96

Shaye J. D. Cohen THE BEGINNINGS OF JEWISHNESS: BOUNDARIES, VARIETIES, UNCERTAINTIES (1999) 263-307

Pennington, Kenneth. 2007. "The Growth of Church Law." In THE CAMBRIDGE HISTORY OF CHRISTIANITY: CONSTANTINE TO C. 600, edited by Augustine Casiday and Frederick W. Norris, 386-402.

Caroline Humfress, "Patristic Sources" in Johnston, D., ed., THE CAMBRIDGE COMPANION TO ROMAN LAW (Cambridge: Cambridge University Press, 2013) (Draft)

Hoeflich, Michael H, and Jasonne M Grabher. 2008. "The Establishment of Normative Legal Texts: The Beginnings of the *Ius commune*." In THE HISTORY OF MEDIEVAL CANON LAW IN THE CLASSICAL PERIOD, 1140-1234: FROM GRATIAN TO THE DECRETALS OF POPE GREGORY IX, edited by Wilfried Hartmann and Kenneth Pennington, 1-21.

Nelson, Janet L. 2008. "Law and Its Applications." In CAMBRIDGE HISTORY OF CHRISTIANITY: EARLY MEDIEVAL CHRISTIANITIES, C. 600 - C. 1100, edited by Thomas F. X. Noble and Julia M. H. Smith, 299-326

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 20 %

---

הגשת עבודה 40 %  
הגשת תרגילים 40 %  
הגשת דו"חות 0 %  
פרויקט מחקר 0 %  
בחנים 0 %  
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:  
נוכחות מלאה בקורס היא חובה.